

Mahkemede Tanıklık

CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

Mahkemede görülen bir davada veya duruşmada tanıklık etmeniz istenirse, adaletin yerine gelmesinde önemli bir rol oynarsınız.

Doğruyu söylemek için şeref sözü vermek ve mahkemede tanıklık etmek suretiyle sulh yargıçlarının (veya Kraliyet Mahkemesi'nde (Crown Court) tanıklık etmeniz istenmişse yargıcın ve jürinin) gerçekte neler olduğunu anlamalarını sağlarsınız.

Mahkemelerin bir kişiyi bir suçtan ötürü suçlu veya suçsuz bulmadan önce kanıtları dinlemeleri ve değerlendirmeleri gerekir – ve tanıklar kanıtları sağlayan kimselerdir.

Zamanınız ve çabalarınız için teşekkür ederiz.

01 Tanıklık etmek ne anlama gelir?

Niçin tanıklık etmeniz istenir?

Aşağıdaki durumlarda sizden tanıklık etmeniz istenebilir:

- örneğin meydana geldiğini gördüğünüz için, belirli bir suç, olay veya anlaşmazlık hakkında bir şey biliyorsanız;
- bir davayla ilgili olgular konusunda karar verilmesinde yararlı olacak bir konuda uzmanlık bilginiz varsa (bu durumda bilirkişi olursunuz) ya da
- bir davayla ilgili kişilerden birisini tanıyorsanız (bu durumda karakter tanığı olursunuz). Örneğin, kişiyi ne kadar yakından tanıdığınız ve kendisinin güvenilir birisi olup olmadığı konularında soruları yanıtlamanız istenir.

Tanıklık etmek nasıl bir şeydir?

Tanıklık etmeniz istendiğinde nelerle karşılaşacağınızı bilmeyebilirsiniz – veya beklediğinizden çok farklı bulabilirsiniz.

Bu broşür, olacaklar için hazırlanmanıza yardımcı olacaktır.

Broşürde şunlar açıklanmaktadır:

- tanıklık etme konusunda daha fazla yardım ve tavsiyeyi nerede bulabileceğiniz;
- nerede tanıklık edeceğiniz – değişik mahkeme türleri;
- mahkemede kimlerin neler yaptığı ve bazı hukuki terimlerin anlamları;

- mahkemeye gitmeden önce neler olacağı;
- mahkemedeyken neler olacağı ve
- tanıklık etmenizden sonra ne olacağı.

Unutmayın: Bir ifade vermişseniz ve daha sonra tanıklık etmek üzere mahkemeye gitmeniz istenmişse, mutlaka gitmeniz gerekir.

Mahkemeye gitme konusunda herhangi bir sorun ya da kaygınız varsa, mahkemeye gitmenizi isteyen kişiye mümkün olan en kısa zamanda bildirmeniz gerekir. Mahkemeye gitmeniz gerekirse ve mahkeme gönüllü olarak gitmeyeceğinizi düşünürse, hakkınızda bir tanıklık celbi çıkarabilir. İyi bir neden olmadan yine de mahkemeye gitmezseniz, mahkeme sizi 'mahkemeye itaatsizlik' nedeniyle suçlu bulabilir ve tutuklanmanız için emir verebilir.

02 Tanıklık etme konusunda nereden yardım ve bilgi alabilirsiniz?

Mahkemede tanıklık etme konusunda insanların kaygı duymaları doğaldır. Söylediklerinizin veya bunları nasıl söylediğinizin, adaletin yerine gelmesine yardımcı olup olmayacağı konusunda emin olmayabilirsiniz.

Ceza adaleti sisteminde görev yapan kimseler bu deneyimin sizin için yeni veya değişik olabileceğini bilmektedirler ve size karşı saygıyla ve duyarlı bir şekilde davranılması için ellerinden geleni yaparlar.

Tanıklık Servisi (Witness Service)

Mahkemeye gitmeden önce Tanıklık Servisi'nden, eğitim görmüş bir gönüllüyle konuşabilirsiniz ve bir gönüllü size yardımcı olmak üzere mahkemede hazır bulunabilir. Bunlar sizinle kanıtlar konusunda konuşamazlar veya hukuki tavsiyelerde bulunamazlar. Ancak, size mahkemeyi gezdirecek ve neler olacağını anlatacak dost bir yüz olarak orada bulunurlar.

İngiltere ve Galler'deki her ceza mahkemesinde bir Tanıklık Servisi bulunur. Bu servis 'Victim Support' (Mağdurlara Destek Kuruluşu) adlı bağımsız ulusal bir hayır kuruluşu tarafından işletilir ve duruşma öncesinde, anında ve sonrasında mağdurlara ve (hem iddia makamı hem savunma) tanıklarına ve bunların ailelerine ve dostlarına yardımcı olur. Tanıklık Servisi duruşmadan önce tanıklara bir broşür göndererek hizmetlerini sunmayı teklif eder.

Eğitim görmüş gönüllüler, aşağıdaki konularda ücretsiz ve gizlilik temelinde hizmet sağlarlar:

- mahkeme işlemleriyle ilgili genel bilgi;
- duruşma öncesinde, anında ve sonrasında kişisel destek;
- tanıklık etmeniz gerekiyorsa sizinle birlikte mahkemeye gidecek birisi ve
- yabancılık çekmemeniz için tanıklık etmenizden önce mahkemeyi ziyaret etmeniz.

Bunlarla ilgili bilgileri, telefon rehberinde mahkemenin adı altında bulabilirsiniz.

veya 0845 30 30 900 numaralı Mağdurlara Destek Hattı (Victim Supportline) ile temasa geçebilirsiniz.

Daha fazla bilgi

Kraliyet Mahkemeleri (Crown Court) için, mahkemeye gittiğinizde bekleyebileceğiniz önemli standartları belirleyen, 'Mahkeme Kullanıcıları Hakları Bildirgesi' (Charter for Court Users) adlı bir haklar bildirgesi bulunmaktadır. Bunu Mahkeme'den veya 020 7189 2000 numaralı telefonu aramak suretiyle edinebilirsiniz. Sulh mahkemelerinin (magistrates' courts) çoğunun kendi haklar bildirgesi vardır ve bunları mahkemeden alabilirsiniz.

Bu broşürü ayrıca Arapça, Bengalce, Geleneksel Çince, Guceratça, Hintçe, İngilizce, Pencapça, Somalice, Urduca, Vietnamca ve Yunanca/Rumca olarak da edinebilirsiniz.

Bu broşürü ayrıca İngilizce büyük punto baskılı olarak, körler için Braille alfabetiyle veya ses kaseti halinde de edinebilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için yörenizdeki polis karakoluyla ya da Tanıklık Servisi ofisiyle temasa geçin.

Ceza adaleti sistemi (polis, mahkemeler ve Kraliyet Kovuşturma Servisi (Crown Prosecution Service – CPS)) hakkında genel bilgileri ve tanıklık etme konusunda daha fazla bilgiyi internette www.cjsonline.org adresinde bulabilirsiniz.

('UK Online' Birleşik Krallık çapındaki 6000'den fazla merkezde internetten ücretsiz olarak veya düşük ücretle yararlanma fırsatı sunmaktadır. En yakın merkezin nerde olduğunu öğrenmek için 0800 77 1234 numaralı telefonu arayın.)

03 Nerede tanıklık edersiniz?

Tanıklık etmek üzere çağrılabileniz üç tür mahkeme vardır.

- **Sulh Mahkemesi (Magistrates' court)**
- **Kraliyet Mahkemesi (Crown court)**
- **Gençlik Mahkemesi (Youth court)**

Ne zaman ve nerede tanıklık etmeniz gerekeceğini bildirmek üzere size mektup gönderen kişi veya kuruluş, bu mektupta davanın ne tür mahkemede görüleceğiyle ilgili bilgi de verir.

Sulh Mahkemesi

Ceza davalarının çoğu sulh mahkemelerinde görülür.

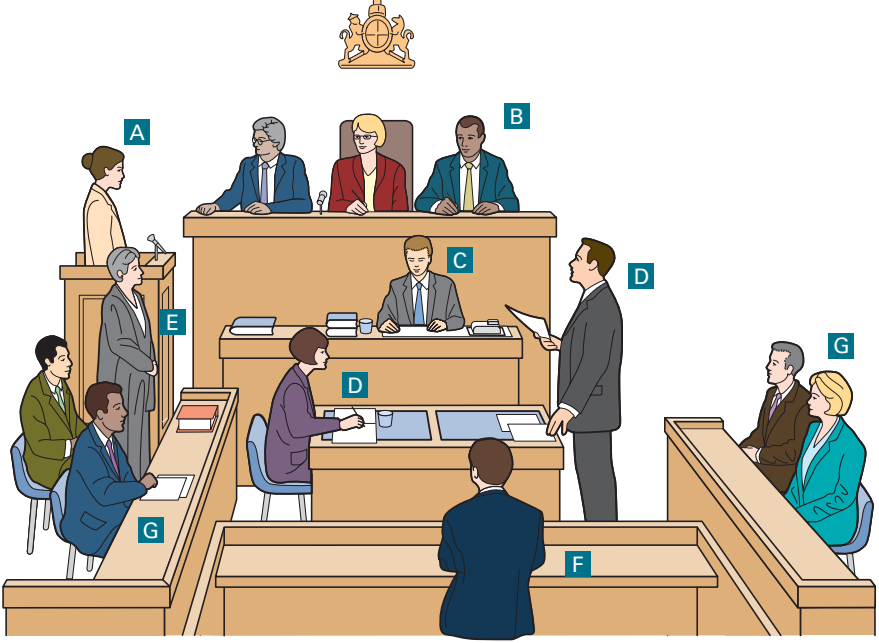
Sulh yargıçları – sizin ve diğer tanıkların verdikleri ifadeler de dahil olmak üzere – tüm kanıtları dinler ve suçlanan kişinin (davalı) suçlu olup olmadığına karar verir. Davalı suçlu bulunursa veya suçlu olduğunu kabul ederse, sulh yargıçları genellikle verilecek cezaya da karar verirler.

Sulh yargıçları, yöreden üç kişi olabilir (bazen bunlara sulh hakimi (justices of the peace – JPs) adı da verilir) ve hukuk eğitimi görmüş bir danışman kendilerine destek olur ya da tek bir sulh yargıcı bulunabilir (buna bölge yargıcı adı verilir ve avukattır).

Sulh mahkemelerinde hiç kimse, filmlerde veya TV’de sık sık görüldüğü şekilde beyaz peruk takmaz. Yalnızca mübaşirler (ushers) siyah cüppe giyerler.

İddia makamı adına konuşan bir avukat (veya avukatlardan oluşan bir ekip) bulunur. Davaların çoğunda başka bir avukat (veya avukatlardan oluşan bir ekip), ‘sanık’ olarak ta bilinen davalı adına konuşur.

Resimde tipik bir sulh mahkemesi görülmektedir. Sulh yargıçları yüksek bir kürsünün arkasında otururlar ve tanık kürsüsü genellikle mahkemenin ön kısmında yan tarafta bulunur.

- Anahtar:** A Tanık B Sulh Yargıçları C Mahkeme kâtibi
D İddia ve savunma makamı avukatları
E Mübaşir F Davalı G Diğerleri

Kraliyet Mahkemesi

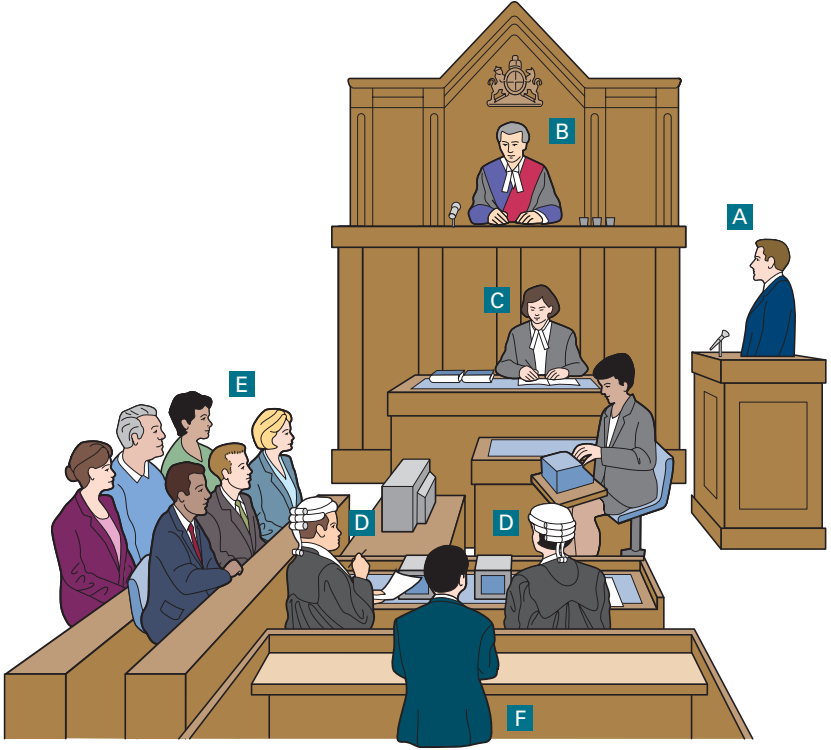
Kraliyet Mahkemesi'nde bir yargıç ve jüri önünde görülen davalar genellikle ya çok ciddi suçlarla ilgili davalardır ya da davalının davasına bir jüri tarafından bakılmasını istediği davalardır. Sulh yargıçları, davalı suçlu bulunacak olursa, işlenen suçun gerektirdiği ağırlıkta bir ceza vermeye yetkileri olmadığını düşündükleri durumlarda davayı Kraliyet Mahkemesi'ne gönderebilirler.

Jüri tüm kanıtları dinledikten sonra, davalıyı 'suçlu' mu yoksa 'suçsuz' mu bulduklarını yargıca söyler.

Hukuki konularda yargıç karar verir. Davalı suçlu bulunursa ya da suçlu olduğunu kabul ederse, yargıç cezanın ne olacağına da karar verir.

Mahkemede iddia makamı adına konuşan bir avukat (veya avukatlardan oluşan bir ekip) ile, davalı adına konuşan başka bir avukat (veya avukatlardan oluşan bir ekip) bulunur.

Resimde tipik bir Kraliyet Mahkemesi görülmektedir. Yargıçlar ve bazı avukatlar peruk takarlar ve cüppe giyerler. Mahkeme kâtibi de cüppe giyer ve bazı mahkemelerde peruk da takar. Ayrıca jürinin oturacağı bir alan da bulunur.

Anahtar: A Tanık B Yargıç C Mahkeme kâtibi
D İddia ve savunma makamı avukatları
E Jüri üyeleri F Davalı

Gençlik Mahkemesi

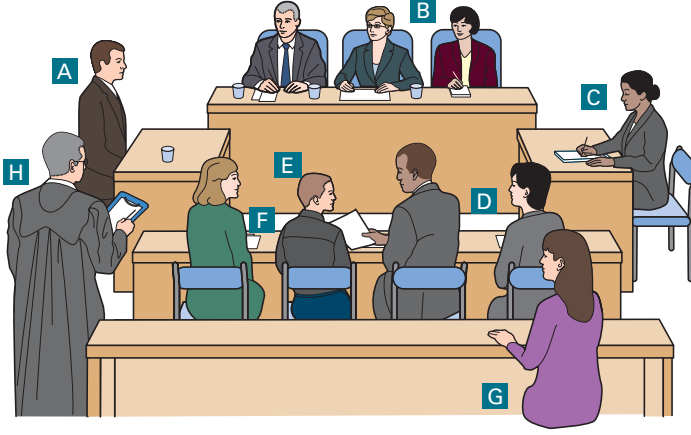
18 yaşından küçük davalıların çoğunun davası, gençlik mahkemesinde, özel olarak eğitim görmüş sulh yargıçları veya bir bölge yargıcı tarafından görülür. Bu davalarda jüri bulunmaz. Yetişkinlere yönelik sulh mahkemelerinin ve Kraliyet Mahkemesi'nin genellikle halka açık olmasına karşın, yasalar gençlik mahkemelerine yalnızca aşağıdakilerin girmesine izin verir:

- mahkeme üyeleri ve görevlileri;
- davayla ilgili iki taraf ve bunların yasal temsilcileri;
- tanıklar;
- davayla doğrudan ilgili başka kimseler ve
- mahkemenin katılmasına izin verdiği medya görevlileri ve başka kişiler. (Medya mahkeme işlemlerini bildirebilir. Ancak, normal olarak davayla ilgili gençlerin isimlerini veremez.)

Bir çocuk ya da genç, aşağıda sayılanlarla suçlanıyorsa, gençlik mahkemesinde yargılanamaz:

- cinayet veya öldürme (bu davalar daima Kraliyet Mahkemesi'nde görülür);
- soygun gibi çok ciddi bir suç işlenmişse ve gençlik mahkemesi, Kraliyet Mahkemesi'nin daha geniş cezalandırma yetkilerine gerek duyulabileceğini düşünürse veya
- yetişkin (18 veya daha büyük yaşta) birisiyle birlikte suç işlenmişse – bu davalar yetişkinlere yönelik sulh mahkemelerinde veya Kraliyet Mahkemesi'nde görülür.

Resimde tipik bir gençlik mahkemesi görülmektedir. Sulh yargıçları genellikle mahkemedeki diğer kişilerle aynı seviyede otururlar.

Anahtar: A Tanık B Sulh Yargıçları C Mahkeme kâtibi
D İddia ve savunma makamı avukatları E Davalı
F Ebeveyn G Suçlu Gençler Ekibi (Youth Offending Team Worker) Görevlisi H Mübaşir

04 Mahkemede kim kimdir?

- Davalı
- Avukatlar
 - İddia makamı
 - Savunma makamı
- Tanıklar (siz de dahil)
- Sulh yargıçları, bölge yargıcı veya yargıç
- Jüri (yalnızca Kraliyet Mahkemesi'nde)
- Mahkeme kâtibi
- Mübaşir
- Diğer kişiler

Davalı

Davalı ('sanık' olarak da bilinir), bir suç işlediği iddia edilen kişidir.

Avukatlar

Bir avukat (ya da avukatlardan oluşan bir ekip) iddia makamı adına, birisi de savunma makamı adına konuşur. Birden fazla davalı varsa, her davalı için ayrı bir avukat olabilir.

Kovuşturmaların çoğu, Kraliyet (Kraliçe) adına Kraliyet Kovuşturma Servisi (CPS) tarafından yürütülür. Bu nedenle, davadan *R ile 'davalının adı'* arasında bir dava olarak söz edildiğini duyar veya görürsünüz. Buradaki 'R' 'Regina', yani Kraliçe anlamına gelir. Polis tarafından soruşturması yürütülen olayların kovuşturulup kovuşturulmayacağına, kovuşturulacaksa da davalının neyle suçlanacağına CPS karar verir.

Her iki avukat kanıtların gerçekte olanları gösterdiğine sulh yargıçlarını veya jüriyi ikna etmeye çalışır.

Tanıklar (siz de dahil)

Genellikle iddia makamının tanıkları (bunların tanıklığı davalının suçlu olduğunu ispatlamak için kullanılır) ve savunma makamının tanıkları (bunların tanıklığı da davalının suçsuz olduğunu ispatlamak için kullanılır) bulunur.

Hangi tarafın sunacağına kanıtların kendileri için daha yararlı olacağına inandığına bağlı olarak, ya iddia makamının ya da savunma makamının tanığı olarak çağırılırsınız.

Sulh yargıçları, bölge yargıcı veya yargıç

Bir sulh yargıcı, bölge yargıcı veya yargıç, tanık olarak verdiğiniz ifadeyle ilgili olarak size sorular sorabilir. Kraliyet Mahkemesi'nde jüri sormak istediği soruları yazıp yargıca aktarır. Yargıç da bu soruları tanığa sorar.

Davalı suçlu bulunursa (mahkum olursa), sulh yargıçları, bölge yargıcı veya yargıç, ceza (yani para cezası, kamu hizmeti veya hapis cezası gibi davalı hakkında uygulanacak işlem) konusunda karar verirler.

Jüri (yalnızca Kraliyet Mahkemesi'nde)

Jüri, mümkün olduğunca 'genel halkı' temsil eden 12 kişiden oluşur. Jüri üyeleri rastgele seçildiklerinden, büyük bir ihtimalle değişik yaşlardaki, değişik kültürel geçmişleri olan ve değişik işler yapan kişilerin bir karışımı olur.

Jüri üyeleri, sizin anlattıklarınızı (ve diğer tanıkların anlattıklarını) dinledikten sonra, duydukları hakkında özel bir odada konuşurlar. Kanıtlar hakkında tartışır. Davalının suçu işlediğinin ispatlandığından emin olmaları durumunda, davalıyı suçlu bulurlar. Jüri davalının suçlu olduğundan emin değilse, davalıyı suçsuz bulmaları gerekir.

Jüri üyelerinden birisi 'başkan' (foreman) olarak seçilir ve 12 jüri üyesinin aldığı kararı mahkemeye bildirir. Bu, jürinin kararıdır. Mahkemedeki herkes bu kararı duyar.

Bazen, günlerce ve hatta haftalarca konuşmalarına karşın bu 12 kişi davalıyı suçlu mu yoksa suçsuz mu bulacakları konusunda anlaşamazlar. Böylesi bir durumda, yargıç jüriye en azından 10 kişinin anlaşması sonucunda karar (çoğunluk kararı) verilebileceğini söyler. Çoğunluk kararı da verilemezse, iddia makamı yeniden yargılama isteyip istemeyeceğine karar vermelidir. Bu, davanın farklı bir jüri önünde tekrar görülmesi anlamına gelir. İddia makamı yeniden yargılama istememeye karar verirse, davalı suçsuz bulunur.

Mahkeme kâtibi

Mahkeme kâtibi, mahkemede bulunması gereken herkesin hazır bulunmasını ve yapılması gerekenlerin zamanında ve doğru sırayla yapılmasını sağlar. Ayrıca yargıcın bilgiye ihtiyacı olursa kâtip başka davalarda neler olduğuna dair kayıtları araştırır. Sulh mahkemelerinde çoğu kez hukuk danışmanı adı verilen kâtip sulh yargıçlarına hukuki konularda tavsiyelerde de bulunur.

Mübaşirler

Mübaşir, avukatlar birisini tanık olarak çağırmak istediklerini söylediğinde mahkeme dışına çıkıp tanıkları çağıran kişidir.

Diğer kişiler

Mahkemede görebileceğiniz diğer kişiler polis memurları, şartlı serbest bırakılan mahkumları denetleyen memurlar (probation officers), Tanıklık Servisi üyeleri ve gazeteciler olabilir. Bazı mahkemelerde, halktan kişilerin gelip olanları halka ayrılan bölümden izlemelerine izin verilir. Bunlara davayla ilgili kişilerin arkadaşları ve yakınları da dahil olabilir.

05 Siz mahkemeye gitmeden önce ne olur?

İddia makamının tanıyıyorsanız, normal olarak polisten veya bir Tanık Bakım Birimi'nden (Witness Care Unit) size bir 'tanık uyarı' mektubu gönderilir. Bu mektupta tanıklık etmek üzere mahkemeye ne zaman ve nereye gitmeniz gerektiği belirtilir. Muhtemelen duruşma tarihinden yaklaşık iki hafta önce size haber verilir. Avukatın davanın hangi hafta görüleceğini söyleyebilmesi gerekir. Ancak çoğu kez tam başlama tarihini bir önceki günün öğleden sonrasında kadar kimse bilmez.

Savunma makamının tanıyıyorsanız, savunma avukatının sizinle temasa geçip mahkemeye ne zaman gideceğinizi bildirmesi gerekir.

Polis veya savunma avukatı ifadenizi aldıklarında, mahkemeye ne zaman çıkabileceğinizi sormaları gerekir. Mahkeme duruşma için davayla ilgili herkese uygun olan bir tarih belirlemek için elinden geleni yapar. Ancak, tanıkların da tanıklık edecekleri dönemdeki başka işlerini başka zamana aktarmak için mümkün olan herşeyi yapmaları gerekir.

İşten izin alma

İşten izin almanız gerekiyorsa, mahkemeye gitmeniz gerektiğinin kanıtı olarak tanıklık uyarı mektubunu işvereninize göstermeniz gerekir. İşvereniniz tanıklık ettiğiniz için çalışmayacağınız dönemde size ödeme yapmak zorunda değildir. Ancak, para kaybınız olursa, kaybedilen kazançlarınızın karşılığı olarak tanık ödeneği talebinde bulunabilirsiniz (masrafların talep edilmesiyle ilgili olarak daha ayrıntılı bilgi için 23. sayfaya bakın). Gelir kaybınıza karşılık ödenen miktar, gerçekte kaybettiğiniz miktardan az olabilir.

Tatiller

Mahkeme tarihi tatil planlarınızla çakışsa bile mahkemeye gitmeniz beklenir. Tatilinizi yeniden düzenlemeye çalışabilirsiniz. Geç yapılan iptallerin para kaybetmeniz anlamına gelebileceğini unutmayın. Mahkeme veya duruşma sona ermeden önce tatil için rezervasyon yaptırmanızın sorun olabileceği size söylendiyse, tatil sigortanız da kaybınızı kapsamayabilir.

Sağlık sorunları

Tanıklık etmek üzere çağrıldığınız gün mahkemeye gidemeyecek derecede hastaysanız, mahkeme kâtibiyile veya tanıklık etmenizi isteyen avukatla temasa geçip durumu açıklayın.

Aile doktorunuzdan (GP) bir sağlık raporu alıp bunu mahkemeye gitmenizi isteyen kişiye göndermeniz gerekir. Bu raporu duruşma günü alırsanız, mahkemeye telefon edebilir ve daha sonra mümkün olan en kısa zamanda formu gönderebilir veya fakslayabilirsiniz.

Hastalığınızın bir kaç gün veya daha uzun sürme ihtimali varsa, iddia makamı veya savunma avukatı ile temasa geçip, mahkemede tanıklık edebilmeniz için başka ne tür bir düzenleme yapılabileceğini sorun. Örneğin mahkeme, daha önce verdiğiniz ifadenin dinlenmesini kabul edebilir.

Diğer sorunlar

Mahkemeye gitmenize engel olabilecek başka herhangi bir neden varsa, mümkün olan en kısa zamanda mahkemeyle temasa geçmeniz gerekir.

Yapmanız gereken şeyler

Mahkemeye gitmenizi size söyleyen kimsenin mahkemeye nasıl gideceğiniz ve mahkemedeki olanaklar konusunda size bilgi göndermesi gerekir. Kraliyet Mahkemesi merkezlerinde, olanaklar hakkında bilgi alabileceğiniz bir Müşteri Hizmetleri Görevlisi (Customer Service Officer) bulunur. Mahkemenin telefon numarasını

telefon rehberinde 'Crown Court' başlığı altında bulabilirsiniz. Tanıklık Servisi de bu konularda bilgi almanız için size yardımcı olabilir.

Aşağıda sayılanlardan herhangi birisi sizin için söz konusuysa, mahkemeye gitmenizi isteyen kişiye söylemeniz gerekir.

- Mahkemeye gitme veya mahkeme binasında dolaşma konularında size yardım edilmesini gerektirecek bir engeliniz veya başka özel gereksinimleriniz varsa. Mahkemeler 1995 Engellilere Karşı Ayırım Yasası (Disability Discrimination Act 1995) hükümleri kapsamındadır ve makul alternatif düzenlemeler yapmak zorundadırlar.
- Tercümana ihtiyacınız olacağını düşünüyorsanız.
- Dava görülmeye başlamadan önce mahkemeyi ziyaret etmek isterseniz. Bunu Tanıklık Servisi veya Kraliyet Mahkemeleri'nin Müşteri Hizmetleri Görevlileri aracılığıyla da düzenleyebilirsiniz. Ayrıca internette Ceza Adaleti Sistemi'nin web sitesinde (www.cjsonline.gov.uk) 'sanal' bir tanık gezintisi yapabilirsiniz.

Aşağıda sayılanlara ihtiyacınız olabileceğini düşünüyorsanız yine Tanıklık Servisi'yle temasa geçmeniz gerekir:

- kişisel destek;
- sizinle birlikte mahkeme salonuna girecek birisi veya
- mahkemede neler olacağı konusunda bilgi.

Gözdağı Verme

Bir tanığa, jüri üyesine veya polise soruşturmalarında yardımcı olan herhangi birisine gözdağı verme (korkutma), ceza hukuku kapsamına giren bir suçtur. Duruşma öncesinde, sırasında ve sonrasında herhangi bir şekilde taciz veya tehdit ediliyorsanız, hemen polise veya Kraliyet Kovuşturma Servisi temsilcisine ya da mahkemedeki başka kovuşturma makamına söylemeniz gerekir. Savunma makamının tanığysanız, savunma avukatına veya sanığın mahkemedeki temsilcisine söylemeniz gerekir. Mahkemede kime söyleyeceğiniz konusunda emin değilseniz, mübaşire söyleyin.

Davayla, diğer tanıklarla, bunların arkadaşları veya yakınlarıyla ya da duruşma veya davayla ilgili başka herhangi birisiyle karşılaşma konusunda kaygı duyarsanız, Tanıklık Servisi'ne, polise, mahkemede çalışan birisine veya sizi tanık olarak çağırnan avukata söyleyin. Duruşma öncesinde ve sırasında bekleyebileceğiniz ayrı bir oda bulunması gerekir.

Zayıf konumdaki veya gözdağı verilmiş olan tanıklar için mahkemede özel önlemler

Bazı kimseler için mahkemede tanıklık etmek özellikle zor veya ürkütücü gelebilir ve ek yardım sağlanması gerekebilir. Buna yol açan, tanıkların yaşları, mahkeme işlemleriyle ilgili olarak korku veya kafa karışıklığı içinde olmaları, veya kendilerini gerçekten sarsan ya da korkutan bir şey görmüş olmaları gibi çeşitli nedenler olabilir. ('Zayıf konumdaki ya da gözdağı verilmiş tanıklar' olarak tanımlanan) bu tanıkların mümkün olan en iyi şekilde tanıklık edebilmelerini sağlamak üzere bazı özel önlemler bulunmaktadır.

Özel önlemler sizin için geçerli mi?

Aşağıdaki durumlarda 'zayıf konumdaki tanık' olarak özel önlemler alınmasına hakkınız olabilir:

- duruşma sırasında 17 yaşından küçükseniz veya
- mahkeme aşağıdaki nedenlerden ötürü ek yardıma ihtiyacınız olabileceğini düşünürse:
 - zihinsel hastalığınız varsa;
 - anlama yeteneğiniz kısıtlıysa veya
 - bedensel bir engeliniz veya bedensel bir rahatsızlığınız varsa.

Mahkemede tanıklık etme konusunda korkunuz olması veya kaygı duymanız nedeniyle tanıklığınızın etkilenmesi ihtimali varsa 'zayıf konumdaki tanık' olarak özel önlemler alınmasına hakkınız olabilir.

Sizin için özel önlemler alınmasının gerekli olup olmadığına mahkeme karar verir. Bunun için polisten, Kraliyet Kovuşturma Servisi veya savunma avukatından bilgi alırlar ve özel önlemler için başvurmak isteyip istemediğiniz konusundaki görüşlerinizi göz önüne alırlar.

Özel önlemler nelerdir?

- Tanık kürsüsünün etrafına bir paravana yerleştirilir ve bu şekilde tanık davalıyı göremez.
- Tanık davanın görüldüğü mahkeme salonundan ayrı bir odada oturur ve canlı bir TV bağlantısı aracılığıyla tanıklık eder. Tanık, yargıcı, sulh yargıçlarını veya bölge yargıcını görebilir ve mahkemede bulunanlar da tanıyı görebilirler.
- Halka ayrılan bölümde, bir basın mensubu dışında kimse bulunmaz.
- Kraliyet Mahkemesi'ndeki yargıç ve avukatlar, genellikle kullandıkları siyah cüppeleri ve perukları kullanmazlar.
- Duruşmadan önce, tanık yasal bir temsilci tarafından sorulan soruları yanıtlarken video kaydı yapılır. Bu video tanığın esas tanıklığı (çapraz sorgulamadan önceki esas sözlü tanıklık) olarak gösterilir.
- 17 yaşından küçük olan çocuk tanıkların veya bedensel, zihinsel veya öğrenme engelleri ya da bozuklukları nedeniyle zayıf konumda bulunan yetişkin tanıkların mahkemede tanıklık etmelerine yardımcı olmak üzere, yardımcı iletişim cihazları (örneğin bir alfabe levhası) kullanmalarına izin verilir.
- Mahkeme 17 yaşından küçük olan çocuk tanıkların veya bedensel, zihinsel veya öğrenme engelleri ya da bozuklukları nedeniyle zayıf konumda bulunan yetişkin tanıkların yasal temsilcilerle ve mahkemeye iletişim kurmalarına yardımcı olmak üzere, onaylanmış bağımsız bir aracıya izin verir.

Özel önlemler şu anda mevcut mu?

Kraliyet Mahkemesi'nde

Aracıların kullanılması dışında, yukarıda sayılan özel önlemlerin hepsi şu anda mevcuttur. Aracıların kullanılması, tümüyle kullanılmaya başlamadan önce bir süre için denenmektedir. Ayrıca videoya kaydedilen esas tanıklıklar şu anda yalnızca zayıf konumdaki tanıklar için mevcuttur.

Sulh mahkemelerinde ve gençlik mahkemelerinde

Şu anda mevcut olan özel önlemler, paravanalar, halka açık bölümün boş bırakılması, iletişim için yardımcı cihazlar ve 17 yaşından küçükler için cinsel suçlar, şiddet (tehditler de dahil) ve zulüm ile ilgili davalarda TV bağlantılarının ve videoya kaydedilen esas tanıklıkların kullanılmasıdır.

Çocuk tanıklar için başka düzenlemeler var mı?

Kraliyet Mahkemesi merkezlerinin çoğunda çocuk tanıklar için özel olanaklar bulunmaktadır. Bütün Kraliyet Mahkemesi merkezlerinde bir Çocuk Tanık Görevlisi (Child Witness Officer) bulunur ve bunlar:

- mahkemedeki olanaklar ve mahkeme işlemleriyle ilgili sorularınızı yanıtlarlar;
- canlı TV bağlantısının nasıl çalıştığını açıklarlar ve
- çocuğu ve refakatçisini özel bir bekleme odasına götürürler.

Bir çocuk tanığın ebeveyni veya vasisi iseniz, daha fazla bilgi için Çocuk Tanık Görevlisi veya Tanıklık Servisi ile temasa geçebilirsiniz.

06 Mahkemeye gitme

Giderler

Mahkemeye giderken harcadığınız bazı seyahat giderlerini ve yemek için ve kaybettiğiniz gelirleriniz ile, çocuk bakımı gibi diğer mali kayıplarınız için ödenek talep edebilirsiniz. Talep edebileceğiniz miktar, mahkemeye gittiğinizde evinizden veya işinizden uzak kaldığınız süreye bağlıdır. Yalnızca mahkemenin tanıklığınızın bittiğini söylediği ana kadar olan giderleri talep edebilirsiniz.

İddia makamının tanıdığıysanız, mahkemeye vardığınızda CPS temsilcisinden veya mahkeme personelinden bir talep formu isteyin. Mümkün olduğunda, doğru bir şekilde doldurulmuş talep formunun CPS'nin eline geçmesinden sonraki 5 ile 10 iş günü içinde size ödeme yapılır.

Savunma makamının tanıdığıysanız, mahkeme personelinden bir talep formu isteyin.

Formu doldurma konusunda yardıma ihtiyacınız varsa, Tanıklık Servisi'ne veya mahkeme personelinden birine sorun.

Bazı durumlarda, mahkemeye gidiş giderlerini karşılayamayacak durumda olan kimselere daha önceden ödeme yapılabilir. Seyahat giderleri için daha önceden ödeme yapılmasını istiyorsanız, sizi mahkemeye çağıran kişiyle temasa geçmeniz gerekir.

Seyahat

Bazen insanlar mahkemeye zamanında gidip gidemeyecekleri, park yeri bulup bulamayacakları veya toplu taşıma bağlantılarını nerede bulabilecekleri gibi konularda kaygılanırlar. Bütün bunlar, tanıklık etme zamanı geldiğinde rahat ve güvenli hissetmelerine engel olabilir.

Tanıklık etmeniz için sizi mahkemeye çağıran kişinin, tanıklık etmenizin beklendiği gün konusunda sizinle temasa geçtiğinde ayrıntılı pratik bilgiler vermesi gerekir.

Park etmek için düzenlemeler ve ücretleri veya yiyecek ve içecek bulunup bulunmayacağı gibi, ihtiyacınız olan başka konularda da bilgi isteyin. Otopark ücretini ödemek ve yiyecek, içecek satın almak gibi giderler için yanınızda (bozuk para da dahil) nakit para bulundurmanız gerekebilir.

Arkadaşlar ve yakınlar

Mahkemeye gitmenizi isteyen kişiye, mahkemeye sizinle birlikte bir arkadaşınızın ya da yakınınızın gelip gelemeyeceğini sorun. Mahkemelerin çoğunda bunun için izin almanıza gerek yoktur. Ancak Old Bailey’de (Londra’daki Merkez Ceza Mahkemesi) görülen bir davada tanıklık edecekseniz, güvenlik nedeniyle mahkemeye önceden haber vermeniz gerekir.

Bir arkadaşınız veya yakınınız sizinle birlikte olmak amacıyla mahkemeye gelirse, kendi seyahat giderlerini veya mahkemede bulunduğunuz süredeki yiyecek ve benzeri giderlerini mahkemeden talep edemez. Ancak, örneğin siz tanıklık ederken çocuğunuza bakmak için veya bir yerden bir yere hareket edebilmeniz için yardıma ihtiyacınız olması nedeniyle size yardımcı olmak üzere yanınızda birisinin mahkemeye gelmesi gerekiyorsa, seyahat ücretleri gibi giderleri talep etmeleri mümkün olabilir.

07 Siz mahkemedeysen neler olur?

İnsanlar bazen binayı veya bina içinde yollarını bulup bulamayacakları ya da yanlış birisiyle konuşacakları gibi konularda kaygılanabilirler. Bütün bunlar tanıklık etme zamanı geldiğinde rahat ve güvenli hissetmelerine engel olabilir.

Mahkemede bulunmanın korkutucu ya da sıkıntı yaratan bir deneyim olmaması gerekir. Böyle olabileceğini düşünüyorsanız, yardım ve destek sağlanabilir.

Mahkemeye vardığınızda

Yolunuzu bulmanıza yardımcı olacak, anlaşılır işaretler olduğunu görürsünüz. Bütün davalar listelerde davalının adı altında yer alır. Davalının adını resepsiyon görevlisine veya mübaşire verin ve mahkemeye gelmenizi bildiren mektubu kendilerine gösterin.

Resepsiyon görevlisi nerede beklemeniz gerektiğini size söyler. Duruşma öncesinde ve sırasında bekleyebileceğiniz ayrı bir oda olması gerekir. Daha önce Tanıklık Servisi'yle temasınız olmamışsa, mahkemeye vardığınızda kendileriyle temasa geçebilirsiniz. Müşteri Hizmetleri Görevlisi'yle görüşmek isterseniz resepsiyon görevlisine söyleyin.

İddia makamının tanıdığıysanız, genellikle Kraliyet Kovuşturma Servisi'nden bir temsilci kendisini size tanıtır.

Bir ifade verdiyseniz ve tanıklık etmeden önce ifadenizi görmek isterseniz, buna izin verilir. İddia makamının tanıdığıysanız bunu CPS'den isteyin. Savunmanın tanıdığıysanız, savunma avukatından isteyin. Tanıklık ederken ifadenizin yanınızda bulunması yardımcı olacaksa, bunun mümkün olup olmadığını avukata sorun.

İsterseniz, mübaşir, Müşteri Hizmetleri Görevlisi veya Tanıklık Servisi, dava başlamadan önce mahkeme salonunu görmenize izin verir. Bunu sabah erken veya öğle yemeği sırasında yapabilirsiniz.

Tanıklık etmenizden önce

Mahkemeler, tanıklık etmek için çağrılmadan önce iki saatten fazla beklememenizi sağlamaya çalışırlar.

Tanık kürsüsüne çıkmadan önce, söyleyeceğiniz hakkında başka kimselerle konuşmayın. Bu, mahkemenin söyleyeceğiniz konusunda bir anlaşmaya vardığınızdan şüphelenmesine yol açabilir. Davayla ilgilenen polis memurlarıyla veya (gerek iddia makamının gerek savunmanın) avukatlarıyla konuşabilirsiniz. Ancak, söyleyeceğiniz hakkında bunlarla da konuşamazsınız.

Davanın görülmeye başlamasından önce bir süre beklemeniz gerekiyorsa, mahkeme salonunda halka ayrılan bölümde oturup başka duruşmaları izleyebilirsiniz. Bu durumda nerede olacağınızı mübaşire bildirin. Sizin tanıklık edeceğiniz dava görülmeye başladığında mahkeme salonundan çıkmanız ve tanıklık etme sırası size gelinceye kadar beklemeniz gerekir. Başka tanıkların söylediklerini duymamanız gerekir.

Tanıklık etme sırası size geldiğinde

Tanıklık etmeniz için isminiz okunduğunda, mübaşir sizi tanık kürsüsüne götürür. Kraliyet Mahkemesi'nde bu genellikle yüzünüz jüriye dönük olacak şekilde bulunur.

Tanıklık ederken ayakta durmanız beklenir ve oturmanız gerekeceğini düşünüyorsanız, mübaşirlerden birisine söylemeniz gerekir. Mübaşir yargıçtan veya sulh yargıcından buna izin vermesini ister.

Bundan sonra yemin etmeniz istenir. Bu, doğruyu söyleyeceğinize dair, bağlı olduğunuz dinin kutsal kitabı üstüne yemin etmeniz demektir. İsterseniz 'doğruyu, tüm doğruları, yalnızca doğruyu'

söyleyeceğinizi teyit edebilirsiniz (söz verebilirsiniz). Mübaşirin, mahkeme salonuna girmeden önce teyit etmek mi yoksa kutsal kitap üzerine yemin etmek mi istediğinizi sorması gerekir.

Ayrıca size tanıklık etmeden önce yerine getirmek istediğiniz başka dini törenler veya uygulamalar olup olmadığını da sormalıdır.

Tanıklık etme

Mahkemede tanıklık etmek, genellikle ilk tanık ifadesi verdiğiniz zamana benzemez. Bunun yerine avukatlar size sorular sorarlar – ve bu soruları tekrarlıyor veya farklı şekillerde soruyor görünebilirler. Lütfen şunları unutmayın.

- Davaların çoğunda davalı suçlu olmadığını belirtir. Tanıklığınız, mahkemenin davalının suçlu mu yoksa suçsuz mu olduğuna karar vermesine yardımcı olur.
- Sorulan sorulardan herhangi birisinin yanıtını bilmiyorsanız veya emin değilseniz, bunu belirtin. Sulh yargıçlarından, bölge yargıcından veya yargıçtan tavsiye isteyebilirsiniz.
- Size tanıklık ederken belli şeyleri söyleyemeceğiniz söylenirse kaygılanmayın. Bunun nedeni, mahkemeye ne tür kanıtların sunulabileceği konusunda bazı kuralların olmasıdır.
- Acele etmeyin, yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşun.
- Soruları anlamadığınızda veya duyamadığınızda tekrarlanmasını isteyin.
- Sulh yargıçları, bölge yargıcı veya yargıç, görülen davayla ilgili herşeyi bilmez. Bu nedenle tanıklık ederken söylemeyi unuttuğunuz herhangi bir şey olmamasına dikkat edin.
- Bazen davalı suçlu olduğunu kabul ettiğinde de tanıklar çağrılır. Bu, işlenen suçla ilgili veriler hakkında anlaşmazlık olduğunda söz konusu olur.

İddia makamının tanığı olarak çağrıldıysanız, iddia makamı avukatı size sorular sorar. Daha sonra da davalının avukatı sorular sorar (çapraz sorgulama yapar). Savunma makamının tanığıysanız, ilk olarak savunma avukatı sorularını sorar. Ardından da iddia makamı avukatı sorular sorar. Avukatlardan birisi sorularını bitirdiğinde, tanık kürsüsünde kalırsınız. Yargıç (veya sulh yargıcı) diğer avukattan sorularını sormasını ister. Çoğu kimse diğer avukat tarafından çapraz sorgulamaya çekilme konusunda kaygılanır veya şaşırır. Aşağıdakileri unutmamak önemlidir.

- Bu kişisel değildir – bir hata yapmamanızı sağlamak avukatın görevidir.
- Yargılanan siz değilsiniz. Avukatlar herkesin sizin aptal olduğunuzu düşünmesini veya size yalancı denmesini sağlamaya çalışmamaktadırlar. Sorular çok saldırgan hale gelirse, sizi tanık olarak çağırın avukatın yargıçtan veya sulh yargıçlarından soruları durdurmasını isteme hakkı vardır. Yargıç veya sulh yargıçları da avukattan soruları durdurmasını isteyebilir.
- Yasalarımız, davalının suçlu olduğu kanıtlanıncaya kadar masum olduğu ilkesine dayanır. Bir tanığın sunduğu kanıtların bir şeyi kanıtlanmasından emin olmak, bu sürecin önemli bir bölümüdür.

Çoğu durumda davalının da bir avukatı hazır bulunur ve size sorular sorar. Ancak davalıların hukuki temsilciyi reddetme ve kendi savunmalarını yapma hakları vardır ve bu kendilerinin size sorular sormaları anlamına gelir. Bu çok nadir görülen bir durumdur ve normal olarak çok küçük davalarda söz konusu olur.

Bir davalı, cinsel suçlarla (veya bir çocuğu ilgilendiren diğer bazı suçlarla) ilgili davalarda, mağdur olan bir kişiye, bir çocuğa veya 'korunan' bir tanığa (işlenen suç görmüş olan birisine) çapraz sorgulama yapamaz. Böylesi davalarda bir avukat davalı adına soruları sormalıdır.

Tanıklık etmenizden sonra ne olur?

Her iki avukat, yargıca veya sulh yargıçlarına size soracak başka soruları olmadığını söylerler. Yargıç veya sulh yargıçları tanıklık ettiğiniz için size teşekkür eder ve sizi resmen serbest bırakır. Bu, mahkemeden ayrılabileniz anlamına gelir. Evinize gidebilir veya kalıp duruşmanın geri kalan kısmını dinleyebilirsiniz. Ancak bir gençlik mahkemesinde görülen bir davada veya duruşmada tanıklık ediyorsanız, tanıklık ettikten sonra kalmanıza muhtemelen izin verilmez.

Çoğu kimseden bir davada veya duruşmada bir kez tanıklık etmeleri istenir. Ancak tanıklara farklı sorular sorulmasını gerektiren yeni kanıtlar ortaya çıkarsa, tekrar çağrılabilirsiniz.

08 Mahkemedен sonra

Mahkemede tanıklık ettikten sonra, ne olduğunu öğrenmek isteyebilirsiniz. Davalının suçlu ya da suçsuz bulunması gerektiğini düşünebilirsiniz – ancak mahkemenin kararı her zaman sizin düşündüğünüz yönde olmayabilir.

Mahkemede ne olduğunu nasıl öğrenebilirsiniz?

Mahkemeye gelmeniz bir Tanık Bakım Birimi tarafından istenmişse, sonucu size bildirmeleri gerekir. Aksi takdirde mahkemeye temasa geçebilirsiniz veya mahkemeye gelmenizi isteyen kişiyle konuşabilirsiniz.

Mahkemedен sonra tekrar tanıklık yapmanız istenir mi?

Genellikle bir suç veya olay hakkında iki kez tanıklık yapmanızın istenmemesi gerekir. Ancak aşağıdaki durumlarda bu gerekli olabilir.

- Bir sulh mahkemesi davalıyı suçlu bulur ve davalının avukatları suçluluk kararını temyiz ederlerse, tekrar tanıklık etmeniz istenebilir. Bu temyiz duruşması Kraliyet Mahkemesi'nde bir yargıç önünde yapılır. Ancak bir jüri yerine iki sulh yargıç bulunur.
- Kraliyet Mahkemesi'nde bir jüri tarafından suçlu bulunan davalılar, Temyiz Mahkemesi'nde (Court of Appeal) kararı temyiz etme hakkına sahiptirler. Ancak, Temyiz Mahkemesi'nde tanığın tekrar dinlenmek istenmesi alışılmış bir durum değildir.
- Bir Kraliyet Mahkemesi'nde görülen bir davada jüri karar konusunda anlaşamazsa, yeniden bir yargılama yapılabilir ve değişik bir jüri önünde tekrar tanıklık etmeniz istenebilir. Bu çok sık olan bir şey değildir.
- Yargılamayla ilgili bir sorun olduğunda ve yargıç ya da sulh yargıç davayı durdurduğunda da yeniden yargılama gerekli olabilir. Bunun neden olduğu, yeniden yargılamanın ne zaman yapılacağı ve hazır bulunmanızın gerekli olup olmadığı size söylenir.

Criminal Justice System: working together for the public

Turkish

Published by the Office for Criminal Justice Reform. Reprinted April 2006.

Order Reference: WIC/T Ref: COI 273636